

AVRUPA KONSEYİ BAKANLAR KOMİTESİNİN SOSYAL HİZMET UZMANLARININ
ÇALIŞMA YAŞAMINA İLİŞKİN 2001/1 TARİHLİ TAVSİYE KARARI ÜZERİNE BİR
DEĞERLENDİRME

S. Sedat Türkeri
Sosyal Hizmet Uzmanı
24.1.2024
ssturkeri@gmail.com

Giriş

Avrupa Konseyi Tavsiye Kararları: Avrupa Konseyi üye ülkelerin “ortak mirasları olan idealleri ve ilkeleri korumak ve gerçekleştirmek ve ekonomik ve sosyal ilerlemelerini kolaylaştırmak amacıyla Üyeleri arasında daha büyük bir birlik sağlamak” amacıyla, aralarında Türkiye’nin de bulunduğu 18 ülke tarafından 5 Mayıs 1949 tarihinde kurulan bir yapıdır. ^[1]

Konseyin temel amacı , “ekonomik, sosyal, kültürel, bilimsel, yasal ve idari konularda ve insan hakları ve temel özgürlüklerin korunmasında ve daha fazla gerçekleştirilmesinde ortak kaygı sorunları üzerindeki tartışmalar ve anlaşma ve ortak eylem ile sürdürülebileceği temel anlayışına dayanmaktadır.

Avrupa Konseyi'nin iki organı, Bakanlar Komitesi ve Danışma Meclisi'dir. Ulusal Parlamentolar tarafından atanan parlamenterlerden oluşan komisyon, Bakanlar Komitesine eylem önerilerinde bulunur ve bu tür diğer uluslararası kuruluşların faaliyetleri hakkında görüşlerini sunar.

Bakanlar Komitesi, Konseye üye Devletler arasında hükümetler arası işbirliğini düzenler. Üye ülkelerin Dışişleri Bakanlarının bir araya gelmesiyle oluşur ve genellikle Bakanlar düzeyinde yılda iki kez toplanır. Her Bakan, ülkesinin Avrupa Konseyi Daimî Temsilcisi statüsüne sahip bir vekil tayin eder. Bakan Yardımcıları ayda ortalama bir kez toplanır ve Bakanlar Komitesi adına hareket eder. Teknik sorular için Bakanlar Komitesine, belirli amaçlar için toplanan daimî komitelerin üyeliklerini oluşturan ulusal uzmanlar hizmet eder.

“Konsey, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa Sosyal Şartı ile insan hakları alanında Avrupa standartlarını oluşturmuştur. Avrupa Konseyi, hukuksal iş birliğine öncülük etmekte, Avrupa hukukunun oluşumuna katkıda bulun maktadır. Avrupa Konseyi çerçevesinde gerçekleştirilen 160" dan fazla Avrupa sözleşmesi mevcuttur” ^[2]

“Bakanlar Komitesi tavsiye kararı, “Bakanlar Komitesinin, "Avrupa Konseyi Statüsünün 15/B hükmüne dayanan, ulusal yasa koyuculara ve idarelere ölçütler getiren, üye devletlerin hükümetlerine yönelik uluslararası karardır. Bağlayıcı olmamakla birlikte, Komite, hükümetleri tavsiyeler doğrultusunda karar alıp almadıklarını bildirmeye davet eder”. Bakanlar komitesince alınan kararlar idari nitelikli kararlardır. ^[3]

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi “11 Mart 1980 tarihinde kabul edilen, İdari Takdir Yetkisinin Kullanılmasına ilişkin, R(80)2 sayılı Bakanlar Komitesi Tavsiye Kararı (Recommendation)” idarenin kararlara ilişkin idari takdir yetkisinin kullanılmasında uygulanacak ilkeleri belirlemektedir.

¹ “The Role, Training And Status Of Social Workers”. RESOLUTION (67) 16. The Committee of Ministers. (Adopted by the Ministers' Deputies on 29th June 1967).

² KARAHANOĞULLARI, Onur. “İDARİ TAKDİR YETKİSİNİN KULLANILMASINA İLİŞKİN R(80)2 SAYILI AVRUPA KONSEYİ BAKANLAR KOMİTESİ TAVSİYE KARARI”. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 45, sy. 1 (Mayıs 1996). https://doi.org/10.1501/Hukfak_0000000673.

³ KARAHANOĞULLARI, Onur. “İDARİ TAKDİR YETKİSİNİN KULLANILMASINA İLİŞKİN R(80)2 SAYILI AVRUPA KONSEYİ BAKANLAR KOMİTESİ TAVSİYE KARARI”. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 45, sy. 1 (Mayıs 1996). https://doi.org/10.1501/Hukfak_0000000673.

Konumuz çerçevesinde kısaca özetlemek gerekirse aşağıda açıklanmaya çalışılan “Bakanlar Komitesi'nin sosyal hizmet uzmanları hakkında üye devletlere yönelik Rec(2001)1 sayılı Tavsiye Kararı'nın” ülkemizdeki uygulanma düzeyinin belirlenmesinde “İdari Takdir Yetkisinin Kullanılmasına ilişkin, R(80)2 sayılı Bakanlar Komitesi Tavsiye Kararı (Recommendation) ilke ve usullerinin temel alınması kaçınılmaz bir gerçekliktir.

Avrupa Konseyi Kararları ve Sosyal Hizmet

Avrupa Konseyinin sayısız tavsiye kararları detaylı araştırıldığında makro sosyal hizmet ve sosyal politika uygulamaları açısından çok etkili olduğu görülebilir. Bu durum ayrı bir bilimsel araştırma konusudur.

Bunun yanı sıra Avrupa Konseyinin bir kısım tavsiye kararları doğrudan sosyal hizmet ve sosyal hizmet uzmanlarının toplumsal rolleri, eğitimi ve statüleri ile ilgilidir.^[4]

Bu tavsiye kararlarından bir diğeri ise Bakanlar Komitesi'nin üye ülkelere sosyal hizmet uzmanlarına ilişkin 17 Ocak tarihli 2001/1 sayılı tavsiye kararıdır.^[5]

Bakanlar Komitesi'nin sosyal hizmet uzmanları hakkında üye devletlere yönelik Rec(2001)1 sayılı Tavsiye Kararı (Bakanlar Komitesi tarafından 17 Ocak 2001 tarihinde 737. Bakan Yardımcıları toplantısında kabul edilmiştir).

Bakanlar Komitesi, Avrupa Konseyi Tüzüğü'nün 15.b maddesi uyarınca:

- a. *Avrupa Konseyi'nin amacının, ortak mirasları olan idealleri ve ilkeleri korumak ve geliştirmek amacıyla, üyeleri arasında daha büyük bir birliğin sağlanması olduğunu göz önünde bulundurarak;*
- b. *İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi'ni ve temel hak ve özgürlüklerin etkin uluslararası koruma sistemini dikkate alarak;*
- c. *1993 yılında Avrupa Konseyi Devlet ve Hükümet Başkanları 1. Zirvesi'nde kabul edilen ırkçılık, yabancı düşmanlığı, antisemitizm ve hoşgörüsüzlükle mücadeleye ilişkin Viyana Deklarasyonu ve Eylem Planı'nı akılda tutarak;*
- d. *Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'ni dikkate alarak;*
- e. *Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi'nin küçüklerin kötü muameleye karşı korunmasına ilişkin 561 (1969) sayılı Tavsiye Kararını dikkate alarak;*
- f. *Özellikle, sosyal hizmet uzmanlarının rolü, eğitimi ve statüsü hakkındaki kendi (67) 16 sayılı Kararını ve sosyal hizmet uzmanlarının eğitimi ve insan hakları hakkındaki R (91) 16 sayılı Tavsiye Kararını akılda tutarak;*
- g. *Göçmen işçilere yönelik sosyal hizmetlere ilişkin (68) 2 sayılı Kararı, çocukların yerleştirilmesine ilişkin (77) 33 sayılı Kararı, ev yardım hizmetlerine ilişkin (77) 37 sayılı Kararı, çocukların kötü muameleye karşı korunmasına ilişkin (79) 17 sayılı Tavsiye Kararını, evlilik rehberliği ve aile danışmanlığı hizmetlerine ilişkin (80) 12 sayılı Tavsiye Kararını ve sosyal güvenliğin önleyici tedbirlere katkısına ilişkin (84) 24 sayılı Tavsiye Kararını dikkate alarak;*
- h. *1995 yılında Birleşmiş Milletler Dünya Sosyal Kalkınma Zirvesi'nin Kopenhag Deklarasyonu ve Eylem Programı'nın yanı sıra Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun Haziran 2000'de Cenevre'de yapılan sosyal kalkınma Özel Oturumu 'nu akılda tutarak;*
- i. *10 ve 11 Ekim 1997 tarihlerinde Strazburg'da toplanan Avrupa Konseyi Devlet ve Hükümet Başkanları 2. Zirvesi'nin Sonuç Bildirgesi'nde "sosyal uyumun geniş Avrupa'nın en önemli*

⁴ S. Sedat TÜRKERİ, Sosyal Hizmet Uzmanlarının Rolü, Eğitimi ve Statüleri Sosyal Hizmet Uzmanı. Sosyal Hizmet “Social Work” Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Yayını Publication of Associations of Social Workers 2022/2 Temmuz-Aralık (Yayın Tarihi: Temmuz 2022).

⁵ Council Of Europe Committee Of Ministers. Recommendation Rec(2001)1 of The Committee Of Ministers To Member States On Social Workers (Adopted By The Committee Of Ministers On 17 January 2001 At The 737th Meeting Of The Ministers' Deputies).

ihtiyaçlarından biri olduğu ve insan hakları ve onurunun geliştirilmesinin temel bir tamamlayıcısı olarak sürdürülmesi gerektiği" kabul edilmiştir;

- j. 19 Haziran 1999 tarihinde Bologna'da bir araya gelen Avrupa Eğitim Bakanlarının Avrupa yükseköğretim alanına ilişkin Ortak Deklarasyonunu dikkate alarak;
- k. Mayıs 1998'de Helsinki'de düzenlenen Avrupa Konseyi İnsan Onuru ve Sosyal Dışlanma Projesi Nihai Konferansı'nı ve diğer tüm ilgili aktörlerle ortaklaşa yoksulluk ve sosyal dışlanmaya karşı eylem önerilerini akılda tutarak;
- l. Bu bağlamda, küreselleşmenin, siyasi ve sosyal dönüşümün ve değişimin kapsamının ve hızının, sosyal uyum için bir tehdit oluşturan ve ailenin istikrarsızlığına katkıda bulunan sosyal gerilimler (örneğin, işsizlik, yoksulluk, coğrafi hareketlilik ve aile ilişkileri üzerindeki baskılar) yarattığını kabul ederek;
- m. Sosyal hizmetin, bu ekonomik ve sosyal değişimlere müdahaleye ve değişim dönemlerinde savunmasız insanların ve toplulukların desteklenmesine önemli bir katkı sağladığını ve yapmaya devam ettiğini kabul ederek;
- n. Bu bağlamda, sosyal politika konusunda pan-Avrupa iş birliğinin gerekli olduğunu kabul ederek;
- o. Dönemlerinde sosyal uyumu kolaylaştırdığını ve hizmet kullanıcıları, topluluklar ve diğer mesleklerle ortaklaşa çalışarak toplumun savunmasız üyelerini desteklediğini ve koruduğunu kabul ederek. Bazı insanlar için kişisel talihsizlik veya değişim, kendileri için hareket etme yeteneklerini etkileyecektir. Bazılarının yardıma ve rehberliğe ihtiyacı var. Bazılarının bakıma, desteğe ve korunmaya ihtiyacı var. Sosyal hizmet uzmanları bu ihtiyaçlara cevap verir: hem önleyici çalışmalar hem de sosyal sorunlara verdikleri yanıtlar yoluyla sosyal uyumun geliştirilmesine önemli bir katkıda bulunurlar. Bu nedenle sosyal hizmet, Avrupa'nın gelecekteki refahına yapılan bir yatırımdır;
- p. Büyük ölçekli, şiddetli sosyal çatışma durumlarında, sosyal hizmet uzmanlarının, sosyal ve mediko-sosyal uygulama deneyimleriyle, mültecilerin ve yerinden edilmiş kişilerin özel ihtiyaçlarının ele alınmasında ve toplumsal uzlaşmanın teşvik edilmesinde kilit bir rol oynayabileceklerini kabul ederek;
- q. Profesyonel sosyal hizmetin doğasının, karar vermede en üst düzeyde sorumluluk gerektirdiğini ve sosyal hizmet uzmanlarının olgun yargılarını gerektirdiğini ve bu nedenle sürekli olarak yüksek yeterlilik standartlarının uygun eğitim ve mesleki eğitim gerektirdiğini kabul ederek;
- r. Sosyal hizmetin diğer sosyal mesleklerle yakın bağlantıları olan bir meslek olduğunu kabul etmek. Bilgisini insan ve toplum bilimlerinden ve kendi pratiğinin sistematik değerlendirmesinden alır;
- s. Sosyal hizmet uzmanlarının moralini ve performansını ve dolayısıyla sunulan hizmetin kalitesini sağlamak için iş yüklerinin etkili yönetiminin gerekli olduğunu kabul ederek;
- t. Profesyonellerin, öğretim elemanlarının ve öğrencilerin Avrupa ülkeleri arasındaki hareketliliğinin karşılıklı anlayışı, mesleki esnekliği ve hizmet kalitesini geliştirmeye yardımcı olduğunu kabul ederek;
- u. Bu nedenle, sosyal hizmet uzmanlarının etkili eğitim, öğretim, uygulama ve çalışma koşulları için yenilenmiş bir Avrupa ilkeler çerçevesi sunmanın ve sosyal hizmet uzmanlarının temel sorumluluklarını yerine getirmelerini desteklemek için atmaları gereken eylemler konusunda üye devletlere tavsiyelerde bulunmanın zamanının geldiğine inanarak,

Üye devletlerin hükümetlerine şunları tavsiye eder:

1. Bu metnin ekinde belirtilen ilkelere saygı göstererek;
2. Aşağıdaki işlemi yapın:
 - a. Sosyal hizmet uzmanlarının çalışabileceği istikrarlı bir yasal çerçeve sağlamak;
 - b. Sosyal hizmet uzmanlarını ve kullanıcıları hizmet standartlarının belirlenmesine ve izlenmesine dahil etmek;
 - c. Avrupa'daki siyasi ve sosyal gelişmelerin sosyal hizmet uygulamaları ve her düzeydeki sosyal hizmet uzmanlarının başlangıç, sürekli ve ileri eğitimi üzerindeki etkilerini kabul ederek;
 - d. Sosyal hizmet eğitimi ve öğretiminde yeni iletişim teknolojilerinin sürekli gelişimini desteklemek;

- e. Zorunlu insan hakları derslerinin sosyal hizmet müfredatına dahil edilmesini teşvik etmek ve özellikle sosyal hizmet uygulamalarında uygulanmasını sağlamak;
- f. Azınlık ve etnik gruplardan öğrenci, öğretmen ve uygulayıcıların işe alınmasını teşvik etmek ve tüm toplulukların ihtiyaçlarına uygun sosyal hizmet yöntemlerinin geliştirilmesini desteklemek;
- g. İnsan hakları ve azınlık sorunları üzerine öğretim materyallerinin üretilmesini ve İnsan Hakları ve Sosyal Hizmet: Sosyal Hizmet Okulları El Kitabı (Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Merkezi) belgesinin yerel sosyal uygulamalarla ilgili dillere çevrilmesini teşvik etmek;
- h. Bakım alan çocukların ve yetişkinlerin istismarından mahkumiyeti olan kişilerin sosyal hizmetlerde gelecekte istihdamını önleyecek mekanizmalar oluşturmak;
- i. Etik kuralların mevcut uluslararası belgelere uygun olarak geliştirilmesini desteklemek ve kurumların, etik kuralların hizmet sunumu düzenlemelerine entegrasyonu ve bu tür etik gerekliliklerle tutarlı çalışma koşullarının sağlanması yoluyla iyi uygulamaları teşvik etmelerini zorunlu kılmak;
- j. Avrupa ülkelerinde profesyonel sosyal hizmet uzmanlarının, öğretim elemanlarının ve öğrencilerin hareketliliğini teşvik edecek tedbirleri belirlemek;
- k. Sosyal hizmet eğitiminin tüm alanlarında daha fazla uyumluluk ve karşılaştırılabilirlik geliştirmeye ve teşvik etmeye çalışmak ve bunu ileriye götürmek için girişimler üzerinde anlaşmak;
- l. Sosyal hizmetleri profesyonel sosyal hizmet uzmanlarından yararlanmaya teşvik etmek;
- m. Bu tavsiyeleri iletmek için sosyal hizmet uzmanlarının meslek kuruluşlarıyla yakın ve çok disiplinli bir şekilde çalışır.

Ek Tavsiye Kararı Rec (2001) 1

Sosyal hizmet uzmanlarının meslek kuruluşlarıyla yakın iş birliği içinde sosyal uyumun korunmasına yönelik katkılarını düzenleyen ilkeler:

1. İnsan hak ve özgürlüklerine saygı gösterilmeli ve hem sosyal, ekonomik ve psikolojik faktörler hem de dini ve kültürel gelenekler dahil olmak üzere insan davranışı üzerindeki karmaşık etkilere dikkat edilmelidir. Giderek daha hareketli ve çeşitlenen modern Avrupa toplumunda etkili sosyal hizmet eğitimi ve uygulaması, azınlık etnik topluluklarının anlaşılmasını ve kültürlerarası bakış açılarına duyarlılığı gerektirir.
2. Bireye veya başkalarına yönelik riskle ilgili endişeler söz konusu olduğunda, ilgili diğer kişilerin çıkarları korunurken insan haklarına saygı gösterilmelidir.
3. Sosyal hizmet uzmanları, diğer meslek kuruluşları ve hükümetlerle birlikte, bakım alan çocukların ve yetişkinlerin istismarını tespit etmek ve önlemek için temel bir sorumluluğa sahiptir.
4. Hükümetler, profesyonel sosyal hizmet uzmanları, gönüllü çalışanlar ve onları istihdam eden kurumlar da dahil olmak üzere bakım meslekleri, toplumun çıkarlarına hizmet etmek ve hem bireyler hem de topluluklar için sosyal uyumu ve etkili hizmetleri teşvik etmek için birlikte hareket etmelidir.
5. Sosyal hizmet, toplum ve kültürel geleneklerin yanı sıra hizmet alanların hak ve isteklerine de saygı gösterecek şekilde sunulmalıdır.
6. Sosyal hizmet uzmanları ve kurumları için etik ve davranış kuralları, etkili sosyal hizmet uygulamalarını desteklemek ve insan yaşamına saygıyı sağlamak için gereklidir.
7. Kurumlar, kullanıcıların ihtiyaç ve beklentilerini, etik ilkeleri, mesleki hedefleri ve maliyet etkinliğini dikkate alan hizmet ve kalite standartlarını tanımlamakla yükümlüdür. Bu standartlar araştırmalardan türetilmeli, şeffaf olmalı ve düzenli olarak izlenmelidir. Sosyal hizmet uzmanları bu standartların tanımlanması ve izlenmesinde yer almalıdır.
8. Temel eğitim ve öğretim, yaşam boyu öğrenme ve ileri eğitim fırsatları da dahil olmak üzere devam eden bir sürecin parçası olmalıdır.
9. Sosyal hizmet uzmanlarının eğitimi, her düzeyde, eğitimcilerin, uygulayıcıların ve kullanıcıların katılımını içermelidir. Yükseköğretim kurumlarında sosyal hizmet uygulaması danışmanları, sosyal hizmet uygulaması konusunda kişisel deneyime sahip olmalıdır.

10. Sosyal hizmetin gelişimi için araştırma şarttır. Tüm sosyal hizmet uygulayıcıları, araştırmanın uygulanmasını anlamalı, araştırmayı yorumlayabilmeli ve araştırma yapma veya araştırmaya katılma fırsatına sahip olmalıdır.
11. Sosyal hizmet alanında uzmanlaşmış kurumlar, açık bir çalışma ortamı yaratarak, sadece araştırma sonuçlarından değil, aynı zamanda hizmet kullanıcılarının görüşlerinden ve sosyal hizmet uygulayıcılarının deneyimlerinden de sürekli öğrenerek bu ilkeleri desteklemelidir.
12. Sosyal hizmet uzmanlarının çalışma ortamı, etik ilkelerin ve iyi uygulamaların uygulanmasına elverişli olmalıdır için uygun mekanizmalar gereklidir.
13. Sosyal hizmet uzmanları, uzman pratisyen pozisyonuna veya yönetici ve akademik pozisyonlara terfi etme fırsatına sahip olmalıdır.
14. Sosyal hizmetlerin tatmin edici kalitede olması için, bilgi alışverişi ve sosyal hizmet profesyonellerinin Avrupa devletleri arasında hareketliliği için uygun mekanizmalar gereklidir.

Değerlendirme ve Sonuç

Günümüzden bakıldığında tarihsel süreçte Avrupa Konseyinin, üye ülkelerin arasındaki “Birleşik Avrupa İdealine” ulaşma çabaları çerçevesinde sosyal hizmet eğitim ve uygulamaları ile sosyal hizmet uzmanlarının toplumsal rolleri ve statüleri konusunda da uzun araştırma ve nesnel çalışmalara dayalı öneri ve tavsiyeleri ile önemli bir görevi yerine getirmiş bulunmaktadır.

Yukarıda tarihsel süreçte ana başlıkları ortaya konulan önceki tavsiye kararlarının dikkate alınarak 2001/1 Tavsiye kararı ile sosyal hizmet uzmanlarının çalışma yaşamına ilişkin önerdiği yeni tavsiye kararları ile bir yandan sosyal hizmet uzmanlarının temel toplumsal rollerinin önemini vurgularken diğer yandan bu temel rollerinin yerine getirilebilmesinin ülkeler bazında temel ölçütlerini belirlemeye çalışmıştır.

Şüphesiz tavsiye kararının yayınlandığı 2001 yılı Avrupa Konseyi üye ülkelerinin her birinin ekonomik, sosyal, kültürel yapı ve gelişmişlik düzeyleri ile doğru orantılı olmak üzere bu kararlara uyum düzeylerinin farklılık göstermesi de bir gerçekliktir.

Ancak bu tavsiye kararlarının her birinin sosyal hizmet uygulamaları ile sosyal hizmet uzmanlarının çalışma yaşamlarının sorgulanması temelinde birer gösterge olarak ele alınmasında yarar görülmektedir.

Bu göstergelerin tavsiye kararlarını temel alarak sosyal hizmet uzmanlarının çalışma koşullarının ülkemiz açısından nitel olarak sorgulanmasına yol açabilecek önemde bir güncel konu olduğu değerlendirilmektedir.

Söz konusu tavsiye kararlarına göre (2001/1) “Sosyal hizmet uzmanlarının insan hak ve özgürlüklerine saygı, etkili sosyal hizmet eğitimi ve uygulaması temelinde , diğer meslek kuruluşları ve kamu kuruluşları ile, bakım alan çocukların ve yetişkinlerin istismarını tespit etmek ve önlemek için temel bir sorumluluğa sahip olduğuna” vurgu yapılarak bu konuda sosyal uyumun korunmasının önemi üzerinde durulmaktadır.

Bu temel amaçla devletin “sosyal hizmet uzmanları, gönüllü çalışanlar, diğer bakım meslekleri ile kurumlar arasında bireylerin ve toplumun çıkarlarına hizmet etmek sosyal uyumu sağlamak üzere birlikte hareket etmesinin” zorunluğu vurgulanmaktadır.

- Sosyal hizmet, toplum ve kültürel geleneklerin yanı sıra hizmet alanların hak ve isteklerine de saygı gösterecek şekilde sunulmalıdır.
- Sosyal hizmet uzmanları ve kurumları için etik ve davranış kuralları, etkili sosyal hizmet uygulamalarını desteklemek ve insan yaşamına saygıyı sağlamak için gereklidir.
- Kurumlar, kullanıcıların ihtiyaç ve beklentilerini, etik ilkeleri, mesleki hedefleri ve maliyet etkinliğini dikkate alan hizmet ve kalite standartlarını tanımlamakla yükümlüdür.
- Bu standartlar araştırmalardan türetilmeli, şeffaf olmalı ve düzenli olarak izlenmelidir. Sosyal hizmet uzmanları bu standartların tanımlanması ve izlenmesinde yer almalıdır.
- Temel eğitim ve öğretim, yaşam boyu öğrenme ve ileri eğitim fırsatları da dahil olmak üzere devam eden bir sürecin parçası olmalıdır.

- Sosyal hizmet uzmanlarının eğitimi, her düzeyde, eğitimcilerin, uygulayıcıların ve kullanıcıların katılımını içermelidir.
- Yükseköğretim kurumlarında sosyal hizmet uygulaması danışmanları(akademisyenleri), sosyal hizmet uygulaması konusunda kişisel deneyime sahip olmalıdır.
- Sosyal hizmetin gelişimi için araştırma şarttır. Tüm sosyal hizmet uygulayıcıları, araştırmanın uygulanmasını anlamalı, araştırmayı yorumlayabilmeli ve araştırma yapma veya araştırmaya katılma fırsatına sahip olmalıdır.
- Sosyal hizmet alanında uzmanlaşmış kurumlar, açık bir çalışma ortamı yaratarak, sadece araştırma sonuçlarından değil, aynı zamanda hizmet kullanıcılarının görüşlerinden ve sosyal hizmet uygulayıcılarının deneyimlerinden de sürekli öğrenerek bu ilkeleri desteklemelidir.
- Sosyal hizmet uzmanlarının çalışma ortamı, etik ilkelerin ve iyi uygulamaların uygulanmasına elverişli olmalıdır için uygun mekanizmalar gereklidir.
- Sosyal hizmet uzmanları, uzman pratisyen pozisyonuna veya yönetici ve akademik pozisyonlara terfi etme fırsatına sahip olmalıdır.
- Sosyal hizmetlerin tatmin edici kalitede olması için, bilgi alışverişi ve sosyal hizmet profesyonellerinin Avrupa devletleri arasında hareketliliği için uygun mekanizmalar gereklidir.

Avrupa konseyinin 2001 yılında önerdiği bu tavsiye kararları yanında güncelliği yakalamak üzere Uluslararası Sosyal Hizmet Uzmanları Federasyonu'nun 2 Temmuz 2018 tarihli "Küresel Sosyal Hizmet Etik İlkeleri Beyanında ortaya konulan ilkeleri ana başlıklarını belirtmekte yarar vardır."^[6]

İlkeler;

- 1. İnsanlığın Doğuştan Onurunun Tanınması**
- 2. İnsan Haklarının Geliştirilmesi**
- 3. Sosyal Adaleti Teşvik Etmek**
 - 3.1. Ayrımcılık ve Kurumsal Baskıya Karşı Mücadele
 - 3.2. Çeşitliliğe Saygı
 - 3.3. Adil Kaynaklara Erişim
 - 3.4. Adil Olmayan Politika ve Uygulamalara Karşı Mücadele
 - 3.5. Dayanışmayı İnşa Etmek
- 4. Kendi Kaderini Tayin Hakkının Geliştirilmesi**
- 5. Katılım Hakkının Teşvik Edilmesi**
- 6. Gizliliğe ve Mahremiyete Saygı**
 - 6.1. Sosyal hizmet uzmanları, kendilerine veya başkalarına zarar verme riski veya diğer yasal kısıtlamalar olmadığı sürece, insanların gizlilik ve mahremiyet haklarına saygı duyar ve bunlara uygun şekilde çalışır.
 - 6.2. Sosyal hizmet uzmanları, birlikte çalıştıkları kişileri gizlilik ve mahremiyete ilişkin bu tür sınırlamalar konusunda bilgilendirir.
- 7. İnsanlara Bir Bütün Olarak Davranmak**
- 8. Teknoloji ve Sosyal Medyanın Etik Kullanımı**
 - 8.1. Bu Bildirimdeki etik ilkeler, ister doğrudan yüz yüze iletişimi içersin, ister dijital teknoloji ve sosyal medya kullanımını içersin, sosyal hizmet uygulaması, eğitimi ve araştırmasının tüm bağlamları için geçerlidir.
 - 8.2. Sosyal hizmet uzmanları, dijital teknoloji ve sosyal medya kullanımının mahremiyet ve mahremiyet, çıkar çatışmaları, yeterlilik ve belgelendirme dahil ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere birçok etik standardın uygulanmasına tehdit oluşturabileceğini kabul etmeli ve bunları gerçekleştirmek için gerekli bilgi ve becerileri edinmelidir. Teknolojiyi kullanırken etik olmayan uygulamalara karşı korunun.
- 9. Profesyonel Dürüstlük**
 - 9.1. Yerel durumları göz önünde bulundurarak bu bildirim ile tutarlı olacak şekilde kendi etik kurallarını veya etik yönergelerini geliştirmek ve düzenli olarak güncellemek ulusal dernek ve kuruluşların sorumluluğundadır. Sosyal hizmet uzmanlarını ve sosyal hizmet okullarını bu Etik

⁶ [Global Social Work Statement of Ethical Principles – International Federation of Social Workers \(ifsw.org\)](https://www.ifsw.org/). Bu çeviri IFSW' Web sayfasının otomatik çevirisidir.

İlkeler Beyanı ve kendi etik yönergeleri hakkında bilgilendirmek de ulusal kuruluşların sorumluluğundadır. Sosyal hizmet uzmanları, ülkelerindeki etik kurallara veya yönergelere uygun hareket etmelidir.

- 9.2. *Sosyal hizmet uzmanları, işlerini yapmak için gerekli niteliklere sahip olmalı ve gerekli beceri ve yetkinlikleri geliştirmeli ve sürdürmelidir.*
- 9.3. *Sosyal hizmet uzmanları barışı ve şiddetsizliği destekler. Sosyal hizmet uzmanları, insani amaçlarla askeri personelle birlikte çalışabilir ve barışın inşası ve yeniden inşası için çalışabilir. Askeri veya barışı koruma bağlamında faaliyet gösteren sosyal hizmet uzmanları, birincil odak noktaları olarak her zaman insanların haysiyetini ve eylemliliğini desteklemelidir. Sosyal hizmet uzmanları, bilgi ve becerilerinin işkence, askeri gözetim, terörizm veya dönüşüm terapisi gibi insanlık dışı amaçlarla kullanılmasına izin vermemeli ve insanlara karşı mesleki veya kişisel kapasitelerinde silah kullanmamalıdır.*
- 9.4. *Sosyal hizmet uzmanları dürüstlikle hareket etmelidir. Bu, güç konumlarını ve ilişki kurdukları insanlarla olan güven ilişkilerini kötüye kullanmamayı; Kişisel ve profesyonel yaşam arasındaki sınırları tanırlar ve konumlarını kişisel maddi çıkar veya kazanç için kötüye kullanmazlar.*
- 9.5. *Sosyal hizmet uzmanları, bazı kültürlerde ve ülkelerde küçük hediyelerin verilmesi ve alınmasının sosyal hizmet ve kültürel deneyimin bir parçası olduğunu kabul eder. Bu gibi durumlarda, ülkenin etik kurallarında buna atıfta bulunulmalıdır.*
- 9.6. *Sosyal hizmet uzmanları, işyerinde, özel yaşamlarında ve toplumda mesleki ve kişisel olarak kendilerine bakmak için gerekli adımları atmamakla yükümlüdür.*
- 9.7. *Sosyal hizmet uzmanları, birlikte çalıştıkları kişilere karşı eylemlerinden sorumlu olduklarını kabul ederler; meslektaşları, işverenleri; meslek birlikleri ve yerel, ulusal ve uluslararası yasalar ve sözleşmeler ve bu sorumlulukların çatışabileceğini, tüm kişilere zararı en aza indirmek için müzakere edilmesi gerektiğini. Kararlar her zaman ampirik kanıtlarla bilgilendirilmelidir; bilgelik uygulamak ve etik, yasal ve kültürel hususlar. Sosyal hizmet uzmanları, kararlarının nedenleri konusunda şeffaf olmaya hazır olmalıdır.*
- 9.8. *Sosyal hizmet uzmanları ve istihdam organları, işyeri ortamlarında ve ülkelerinde, bu Bildirgenin ve kendi ulusal yasalarının ilkelerinin tartışıldığı, değerlendirildiği ve desteklendiği koşulları yaratmak için çalışırlar. Sosyal hizmet uzmanları ve onları istihdam eden kurumlar, etik olarak bilgilendirilmiş kararları kolaylaştırmak için tartışmayı teşvik eder ve bunlara katılır.*

Ülkemiz Açısından Temel Sorular;

1. *Ülkemizde sosyal hizmet uzmanları nasıl bir eğitim sürecinden geçirilmektedir?*
2. *Mesleki bilgi, beceri ve yetkinliklerine ilişkin çalışmalar hangi düzeydedir?*
3. *Mesleki örgütlenme, sosyal hizmet uygulamaları perspektifinde diğer meslek kuruluşlarıyla ilişkileri ve uyum düzeyi yeterli midir?*
4. *Mesleki uygulamalara ilişkin hukuksal düzenlemeler, mesleğin bağımsızlığını sağlayabilmekte midir?*
5. *Sosyal hizmet uzmanları uygulama araştırmalarında yeterince yer alabilmekte midir?*
6. *Sosyal hizmet uzmanlarının kişisel eğitim ve gelişim olanakları hangi düzeydedir.*
7. *Sosyal hizmet uzmanlarının bağlamsal performans açısından, çalıştığı kurum ve kuruluşlardaki sosyal ve ekonomik hakları ile özlük hakları yeterince korunabilmekte midir?*
8. *Sosyal hizmet uzmanlarının çalışma ortamları açısından nasıl bir sosyal hizmet örgütlenmesi yapılmalıdır?*
9. *Sosyal hizmet uzmanlarının mesleki statüleri evrensel ve etik değerlere uygun olarak korunabilmekte midir?*
10. *Toplumsal açıdan bakıldığında, kamu kurumları ile özel kurumlar nezdinde “Sosyal Hizmet Uzmanı” farkındalık düzeyi yeterli düzeyde midir?*

Günümüzde sosyal hizmet uzmanlarının çalışma koşullarına ilişkin evrensel ilkelerin ülkemizdeki uygulamalara yansımalarının belirlenmesi süreçlerinde tüm bu temel sorulara nesnel yanıtlar bulunması ertelenemez bir zorunluluktur.